

05.06.2019

**Семінар Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України
«Політична філософія: теорія, історія та головні проблеми»**

31 травня в Інституті філософії імені Г. С. Сковороди НАН України відбувся семінар «Політична філософія: теорія, історія та головні проблеми». Темою засідання стала актуалізація досвіду політичної філософії в Україні ([Національна академія наук України](#)).

У виступах завідувача відділу філософії культури, етики і естетики Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України доктора філософських наук Євгена Бистрицького та старшого наукового співробітника відділу філософії культури, етики і естетики Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України доктора філософських наук Олега Білого – відомих учених, які значною мірою спричинилися до розвитку філософсько-політичних студій в Україні в 1990-х та 2000-х роках, – було окреслено стан та можливості розвитку політичної філософії в Україні в наш час.

Євген Бистрицький, характеризуючи минулі студії, вказав, що після розпаду Радянського Союзу перед ученими постала ціла низка проблем, які до цього не мали шансу на адекватне філософське осмислення, наприклад, питання демаркації політичної теорії та політичної філософії, або окреслення предметної сфери ліберальної та марксистської традицій в політичній теорії. Одним із нових, проте ключових, трендів ще в середині 1990-х рр. стали посткомуністичні студії, зокрема, особливості формування державних інституцій в ситуації посткомунізму, а найголовніше – питання їх взаємодії та відносин із суспільством.

Важливим виявився і пошук нових методологічних орієнтирів для розуміння тодішньої політики. У нагоді стали різні процедури аналізу: і постмодерні засади вивчення усталених і нестабільних станів, і розробки в галузі теорії політичної дії, приміром, досліджень і описаний свого часу феномен вербальних висловлювань-дій, серед яких є і висловлювання, що можуть бути ілюктивними в політичному сенсі. Зasadничою виявилася настанова, що всі політичні висловлювання є потенційно мовленнєвими діями, що можуть через дискурс брати участь у процесах легітимації.

Ще однією філософською проблемою розуміння посткомуністичного суспільства стала спроба розібратися у засадах трансформацій та утворення ідентичностей і політичних спільнот, яка знову ж таки впирається у питання політичних відносин. Останні ж активно переформатувалися із крахом великих радянсько-комуністичних нарацій.

Висновок, який зробив Євген Бистрицький, такий: політична філософія в Україні може розвиватися тільки у зв'язку з активним осмисленням реальної вітчизняної політики.

Олег Білий зосередився у своїй доповіді на спробі філософського осмислення сучасної політичної ситуації, зокрема на тих утвореннях, які виникають в електоральному дискурсі в наш час. На його думку, в сучасному електоральному дискурсі працюють «машини спрощення», які деформують і примітивізують складну політичну реальність, активно впроваджуючись через PR-технології, і в основі своїй мають магічне застосування слова, властиве примітивним суспільствам. На погляд вченого, політичну культуру суспільства

цілком можна назвати новою, та лише в тому розумінні, що наново складається система соціально-політичних спрощень. Це, на думку доповідача, є загрозовими, хоча б тим, що на основі «машин спрощення» можуть відродитися радянські управлінські моделі, а також з'явитися умови для диктатур.

Цей достатньо цікавий та дискусійний виступ активно обговорювався учасниками семінару.

На думку співробітників Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, семінар мав важливе значення для інституціоналізації політичної філософії в Україні, а також для окреслення її здобутків, перспектив та проблемного поля.

Докладніша інформація – за посиланням: <https://bit.ly/2XxYV4Y>.